CZU: 342.5:323.1:94

CONTRIBUȚIA ISTORIEI CA DISCIPLINĂ LA UNITATEA ȘI IDENTITATEA NAȚIONALĂ

Andrei GUȚU[73]

„Un popor care nu-şi cunoaşte istoria
e ca un copil care nu-şi cunoaşte părinţii “
(Nicolae Iorga)

https://doi.org/10.59295/csienu2025.12

Date despre recenzent:

Corina TEODOR, doctor, profesor universitar, Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade”, corina.teodor@umfst.

Rezumat: *Istoria ca disciplină joacă un rol esențial în consolidarea unității și identității naționale. Prin studierea trecutului, cetățenii își formează o conștiință națională, înțelegând evoluția culturală, politică și socială a poporului lor. Istoria oferă repere fundamentale despre originile, tradițiile și luptele naționale, contribuind la sentimentul de apartenență la o comunitate unitară. În cazul Republicii Moldova, istoria reflectă un trecut complex, marcat de influențe externe și de aspirații către unitate națională. Studiul evenimentelor precum Unirea Basarabiei cu România în 1918, ocupația sovietică și mișcările de renaștere națională din anii ’80-’90 ajută la înțelegerea identității și a legăturilor culturale cu spațiul românesc. Prin intermediul educației, istoria joacă un rol esențial în formarea unei identități naționale puternice, promovând valori precum patriotismul, respectul față de trecut și aspirația către progres. De asemenea, aceasta ajută la combaterea dezinformării și a interpretărilor distorsionate ale istoriei, oferind o perspectivă echilibrată asupra evoluției statului. Astfel, istoria nu doar că explică trecutul, ci și influențează viitorul, întărind coeziunea socială și sentimentul de unitate națională.*

Cuvinte cheie: Identitate; Unitate; Patriotism; Educație; Cultură.

73 Doctorand, Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș, România, proandreigutu@gmail.com .

THE CONTRIBUTION OF HISTORY AS A DISCIPLINET O NATIONAL UNITY AND IDENTY

Abstract: *History as a discipline plays a key role in strengthening national unity and identity. By studying the past, citizens form a national consciousness, understanding the cultural, political and social evolution of their people. History provides fundamental landmarks about national origins, traditions and struggles, contributing to the sense of belonging to a unitary community. In the case of the Republic of Moldova, history reflects a complex past, marked by external influences and aspirations towards national unity. The study of events such as the Union of Bessarabia with Romania in 1918, the Soviet occupation and the national revival movements of the '80-'90s helps to understand the identity and cultural connections with the Romanian space. Through education, history plays a key role in shaping a strong national identity, promoting values such as patriotism, respect for the past and aspiration for progress. It also helps combat misinformation and distorted interpretations of history, providing a balanced view of state evolution. Thus, history not only explains the past, but also influences the future, strengthening social cohesion and the sense of national unity.*

Keywords: Identity; Unity; Patriotism; Education; Culture.

Introducere

Într-o lume marcată de schimbări rapide, cunoașterea trecutului național devine esențială pentru înțelegerea prezentului și pentru consolidarea unui viitor comun. Prin intermediul istoriei, se formează legături invizibile între generații, se întăresc valorile fundamentale ale unei națiuni și se afirmă sentimentul de apartenență la un anumit grup etnic, geografic și cultural. Istoria este mai mult decât o simplă înșiruire de evenimente și figuri celebre, ea reprezintă fundamentul pe care se construiesc identitatea și unitatea unui popor. Pentru România și Republica Moldova, istoria a avut un rol deosebit de important în formarea și menținerea unității naționale. De-a lungul decadelor, cele două țări au trecut prin multiple schimbări politice și teritoriale, dar și prin momente de ruptură și reconectare care au definit identitățile lor distincte. Istoria, în acest context, a fost un vehicul al memoriei colective, un instrument prin care poporul român din ambele țări au reîntregit nu doar teritorii, ci și tradiții, limba și cultura. De exemplu, unirea Moldovei cu Țara Românească în 1859, dar și momentele mai recente de colaborare între România și Republica Moldova, au avut un impact semnificativ asupra conștiinței naționale a ambelor sta-

te. Istoria acestor evenimente, dar și a luptelor pentru independență, au fost transmise de-a lungul timpului prin educație și prin diverse forme de conservare a memoriei, consolidând legăturile dintre români și moldoveni. Astfel, istoria a devenit nu doar o disciplină academică, ci și un pilon al unității naționale, contribuind la consolidarea unui sentiment de solidaritate în fața provocărilor externe și interne. Trebuie să conștientizăm că, istoria este cheia înțelegerii identității naționale și în întărirea unității unui popor. Pentru România și Republica Moldova, aceasta reprezintă o punte între trecutul comun și prezentul în continuă schimbare, oferind un cadru în care tradițiile și valorile pot fi păstrate și transmise generațiilor viitoare. Prin urmare, istoria nu doar că învață din greșelile trecutului, ci și oferă lecții despre cum o națiune își poate construi și proteja identitatea într-o lume globalizată.

Istoria ca liant al memoriei colective

Istoria joacă un rol esențial în conturarea identității unui popor, fiind fundamentul pe care se construiește memoria colectivă. Evenimentele majore din trecut – fie că este vorba de lupte pentru independență, momente de cumpănă sau perioade de glorie – devin repere simbolice care unesc generații și creează un sentiment profund de apartenență. Prin rememorarea comună a acestor episoade, o comunitate își reafirmă valorile și își consolidează identitatea.

Memoria istorică și memoria colectivă sunt două concepte fundamentale pentru înțelegerea modului în care o societate își formează identitatea. Memoria istorică se bazează pe fapte documentate și surse verificate, oferind o viziune obiectivă asupra trecutului. În contrast, memoria colectivă este caracterizată de emoție, subiectivitate și este adesea influențată de valorile și simbolurile comune ale unei comunități. În acest context, educația și mass-media au un rol crucial în conturarea unei perspective comune asupra istoriei, selectând evenimentele relevante și promovând anumite interpretări care pot avea un impact asupra mai multor generații. Eroii naționali, precum Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și Avram Iancu, devin repere simbolice ale identității colective, fiind evocați nu doar pentru faptele lor, ci și pentru idealurile pe care le întruchipează. De asemenea, momentele cheie din istoria României – precum Unirea de la 1918, Revoluția din 1989 și participarea la cele două războaie mondiale – au avut un rol esențial în consolidarea coeziunii sociale și în conturarea unui sentiment comun de apartenență. În plus, ritualurile comemorative, cum ar fi celebrarea Zilei

Naționale, sunt cruciale pentru păstrarea memoriei colective, oferind ocazia de a reactiva valorile și simbolurile naționale. Aceste manifestări contribuie la menținerea unei legături vii cu trecutul și la reafirmarea identității comune în prezent.

Dacă ne-am limita doar la ceea ce ne amintim în mod vag din copilărie – impresii personale, obiceiuri de familie, reacțiile părinților la evenimente – am rămâne cu o imagine fragmentată, lipsită de legătura cu marile procese sociale sau culturale. Istoria, în schimb, oferă o perspectivă amplă și comparativă asupra evenimentelor, permițând societății să distingă ce este semnificativ. Pentru un copil, viața se desfășoară ca un tablou continuu, fără ierarhii clare între evenimente. Doar prin intermediul istoriei, societatea poate înțelege importanța unor momente precum războaiele, revoltele, sărbătorile sau transformările urbane, care nu sunt doar fapte izolate, ci puncte de cotitură în evoluția colectivă. Astfel, istoria devine esențială pentru ca o comunitate să-și construiască identitatea, să înțeleagă schimbarea și să-și păstreze memoria comună[74].

Istoria este importantă pentru că reflectă și modelează memoria colectivă, iar această memorie ne ajută să ne definim identitatea de grup. Fie că e vorba de familie, clasă socială sau națiune, modul în care ne raportăm la trecut este profund influențat de dinamica socială, iar istoria nu este un simplu ansamblu de fapte din trecut, ci o formă de memorie colectivă, profund ancorată în realitatea socială. Ea nu este nici neutră, nici complet obiectivă, ci reflectă modul în care grupurile sociale își construiesc identitatea, alegând ce să-și amintească și ce să uite. Astfel, trecutul nu este transmis ca atare, ci reconstruit permanent în funcție de valorile, interesele și nevoile prezentului. Prin conceptul de „cadre sociale ale memoriei", istoria trăită de o comunitate este întotdeauna filtrată prin structuri colective de interpretare: familie, religie, stat, clasă. Acestea dau sens trecutului și îl transformă într-un instrument al coeziunii și identității comune. În această viziune, istoria devine un proces viu, nu doar o arhivă de evenimente, iar înțelegerea ei presupune recunoașterea influenței sociale asupra memoriei. Așadar, istoria este importantă nu doar pentru că ne spune ce s-a întâmplat, ci mai ales pentru că ne arată cine suntem – în funcție de cum alegem să ne amintim[75].

Pentru ca o comunitate să fie posibilă, oamenii trebuie să creadă că

74 Maurice Halbwachs, *La memoria colectiva*, p. 60

75 *Ibidem*, pp. 85-118

împărtășesc o istorie comună, chiar dacă nu se cunosc personal. Această istorie oferă un sentiment de continuitate, ideea că membrii unei națiuni de azi sunt legați de cei din trecut, o justificare a existenței națiunii, iar trecutul este folosit pentru a legitima prezentul. De asemenea, declinul vechilor forme de ordine (monarhii, religii universale) și apariția națiunilor moderne, înseamnă o tranziție ce implică reinterpretarea istoriei, nu ca istorie sacră sau dinastică, ci ca istorie a poporului. Istoria, în forma ei narativă, ajunge să fie instituționalizată prin școli, monumente, sărbători naționale, etc. Aceasta devine o memorie colectivă esențială pentru consolidarea identității naționale. Pe de altă parte, „capitalismul tipografic" (dezvoltarea presei și a cărților în limbi vernaculare) a permis accesul larg la texte istorice și narative naționale. Astfel, istoria a devenit un instrument de conectare între indivizi care vorbesc aceeași limbă și împărtășesc aceleași mituri și amintiri. Trebuie să înțelegem că, istoria nu este doar o disciplină academică, ci un mecanism esențial pentru crearea și susținerea ideii de națiune[76].

Istoria reprezintă o formă de „memorie obiectivă". În contrast cu memoria individuală, care este subiectivă și adesea influențată emoțional, istoria implică o reconstrucție sistematică a trecutului. Prin urmare, istoria are rolul de a face legătura între memorie (ceea ce păstrăm) și uitare (ceea ce lăsăm să treacă), oferind un cadru pentru o interpretare rațională și critică a evenimentelor din trecut. Indubitabil, istoria contribuie la formarea identității personale și colective. Ea ne ajută să înțelegem cine suntem, de unde venim și ce traiectorii ne-au format, iar fără o înrădăcinare într-un trecut cunoscut și asumat, conștiința de sine rămâne fragmentară. Istoria nu reprezintă doar o replicare a evenimentelor, ci o modalitate de interpretare. Aceasta necesită o distanță critică față de sursele istorice și implică un proces de analiză detaliată, care ia în considerare contextul, intenția și perspectiva. Fără trecut, nu ne putem înțelege identitatea. Atât oamenii, cât și popoarele au nevoie de istorie ca să-și cunoască rădăcinile. Când știm de unde venim, știm mai bine încotro mergem. Dacă uităm istoria, riscăm să ne pierdem identitatea. Istoria trebuie să fie cinstită. Istoricii au datoria să spună adevărul, chiar dacă uneori trecutul e dureros. Nu trebuie să ascundem greșelile, dar nici să le folosim pentru a răspândi ură. În final, istoria este importantă pentru că ne ajută să înțelegem trecutul și să învățăm din el, ne formează identitatea, ne ajută să ne împăcăm cu greșelile trecutului,

76 Benedict Anderson, *Comunități imaginate*, pp. 10-57

precum și ne învață să fim critici și să căutăm adevărul[77].

Rolul educației istorice în formarea conștiinței naționale

Influența istoriei în școli și modul în care generațiile tinere sunt educate în spiritul valorilor naționale are o importanță majoră în zilele noastre. Pornind de la acest aspect, studiul istoriei în școală are rolul de a insufla elevilor dragostea pentru credința, tradițiile și istoria neamului lor. Copilul este un receptor dornic de cunoaștere, capabil și pregătit să-și asimileze noile informații pe care profesorul le aduce la fiecare oră. În acest context, tradiția și istoria strămoșilor noștri trebuie transmise mai departe noilor generații, ceea ce implică din partea cadrelor didactice o dedicare și o îndrumare mai atentă către aceste aspecte. Florile din câmp, pomul plin de roade, drumul de țară unde se aud râsetele copiilor, zâmbetul cald al mamei, mirosul pâinii abia scoase din cuptor, cuvântul „dor", hainele curate de sărbătoare – toate aceste imagini ne reprezintă și contribuie la formarea identității noastre ca popor. Aceasta este esența noastră, românească[78].

La fel ca istoria universală, istoria națională reprezintă o sursă valoroasă pentru dezvoltarea intelectuală și morală a noilor generații. Studiul trecutului propriei țări nu ar trebui perceput doar ca o simplă acumulare de cunoștințe culturale, ci și ca o cale de cultivare a valorilor umane și a unui sentiment autentic de apartenență și devotament față de comunitatea națională. O veritabilă lecție de istorie trebuie să rezoneze cu partea profundă a ființei, să fie trăită cu empatie și cu înțelegere vie. Rigorile unei abordări științifice nu sunt în contradicție cu pasiunea și respectul cu care ne putem raporta la trecutul și prezentul poporului nostru. Disciplina istorie contribuie esențial la formarea individului și la evoluția societății. Prin intermediul acestei materii, omul își dezvoltă gândirea, își modelează personalitatea și dobândește o înțelegere mai profundă a lumii. Studiind trecutul, dobândim capacitatea de a analiza critic evenimentele care au modelat realitatea prezentă. Fără o înțelegere clară a istoriei, devine dificil să ne descoperim propria identitate, să ne înțelegem locul și menirea în cadrul colectivității din care facem parte.

Istoria reprezintă „știința despre oameni de-a lungul timpului". Pentru a ne cunoaște identitatea ca societate – inclusiv națiunea din care provenim – este esențial să înțelegem cum s-a constituit și cum a evoluat aceasta de-a

77 Paul Ricoeur, *La Mémoire, l'Histoire, l'Oubli*, pp. 65-78

78 https://ccdtulcea.ro/wp/wp-content/uploads/revista/7/importanta-studierii-istoriei-locale-in-scoala.pdf

lungul vremii. Domeniul istoriei joacă un rol crucial în conturarea unei identități colective, însă este complet inacceptabil să utilizăm istoria ca un instrument politic, în special în contextul dezvoltării unui naționalism excesiv sau exclusivist. Este necesară o abordare istorică riguroasă, critică și sinceră, nu una mitizată sau aleasă selectiv. O națiune își dezvoltă conștiința de sine nu prin idealizarea trecutului, ci prin o evaluare clară a acestuia, inclusiv aspectele pozitive și negative. În acest context, istoria joacă un rol esențial în construirea unei conștiințe naționale mature, fundamentată pe înțelegere și reflecție, nu pe legende. Așadar, istoricul nu este doar un povestitor al trecutului, ci un formator de conștiință critică. Astfel, istoria devine o formă de educație civică profundă, capabilă să modeleze responsabil cetățeanul și, implicit, conștiința națională. Trebuie să conștientizăm că, istoria nu trebuie să se concentreze pe glorificarea națională, ci pe o înțelegere profundă, o analiză critică și o onestitate intelectuală. Această abordare contribuie la dezvoltarea unei conștiințe naționale autentice, care se bazează pe adevăruri istorice acceptate[79].

În mileniul al treilea, umanitatea, inclusiv noi, locuitorii continentului european, asistăm la transformări semnificative care ne influențează inevitabil viața, inclusiv pe cea a tinerelor generații. În contextul globalizării și al apartenenței la marea comunitate a Uniunii Europene, s-ar putea crede în mod simplist că o persoană rătăcită în Univers ar putea trăi oriunde, fără a fi afectată de mediul său natal. Aceasta ar însemna pierderea identității personale și naționale. Nu există nimic exagerat în această observație, deoarece fiecare individ este rezultatul civilizației în care a crescut. El poartă „amprenta" locului în care s-a născut. Conștient sau nu de această influență, omul simte și acționează în funcție de ea. Începând cu anul 2000, în special România, care a ieşit cu dificultate din perioada comunistă, se confruntă cu o profundă criză de identitate națională, care influențează sistemul de valori la care tinerii se raportează. O consecinţă negativă a acestei crize este lipsa de implicare a tinerilor în viaţa comunităţii și absenţa responsabilizării sociale. Sistemul educaţional din România suferă din cauza unei crize sistemice, caracterizată, printre altele, de marginalizarea constantă a istoriei ca disciplină de studiu în şcoli, o situaţie ce a devenit o constantă în ultimele douăzeci și cinci de ani. Aceasta se manifestă prin reducerea semnificativă a numărului de ore de istorie în școli, ceea ce împiedică formarea și dezvoltarea conștiinței naționale la elevi. Pentru consolidarea rolului

79 Marc Bloch, *Pledoarie pentru istorie*

istoriei în educația tinerilor, este esențială redarea locului cuvenit acestei discipline în școală, având în vedere menirea sa formativă în dezvoltarea personalității elevilor. În acest sens, se impune includerea a 3-4 ore de istorie săptămânal în planurile de învățământ pentru toate clasele, de la a V-a până la a XII-a, indiferent de profil sau filieră, precum și introducerea istoriei ca probă obligatorie la examenul de bacalaureat. Reforma curriculei trebuie să respecte principiul cronologiei istorice și să integreze valori și simboluri românești, rolul Bisericii și etapele esențiale ale culturii naționale. Manualele de istorie trebuie realizate în conformitate cu principiile didactice și științifice moderne, punând accent pe calitate. De asemenea, este importantă alinierea la recomandările europene privind predarea istoriei, asumate de România, precum și colaborarea cu Republica Moldova în elaborarea unor programe și manuale commune.[80]

Ca disciplină școlară, istoria oferă tinerilor o varietate de oportunități pentru a-și forma concepte și perspective. Aceasta contribuie semnificativ la conturarea identității lor și la modul în care se percep în lume. În plus, istoria joacă un rol și mai important în contextul interconexiunilor dinamice, al economiei și al factorilor sociali dintr-o lume globalizată. Schimbările relevante pentru predarea istoriei ca disciplină școlară sunt profund legate de noile perspective care se concentrează pe pregătirea individului ca membru activ al societății civile. Rezultatele așteptate nu se referă atât la cantitatea informațiilor acumulate, cât mai ales la calitatea cunoștințelor științifice oferite elevilor, precum și la profunzimea și semnificația conținutului. Curriculumul școlar își îndreaptă noile obiective de predare a istoriei către formarea unei imagini complete a lumii, facilitând înțelegerea schimbării ca principiu fundamental al trecutului și al epocii moderne, precum și a comportamentelor culturale specifice. Este important să subliniem că implicarea tinerilor în înțelegerea valorilor culturale este crucială pentru conturarea atitudinii lor față de lume și a modului în care lumea îi percepe. Copiii primesc din mediul educațional nu doar cunoștințe culturale, ci și o anumită atitudine față de acestea, care depinde de modul în care cultura este asimilată. Astfel, educarea personalității devine un element esențial, un factor care facilitează deschiderea către diverse culturi și comunicarea între ele, promovând aprecierea diferențelor în numele binelui comun în-

80 https://www.slineamt.ro/apostolul/scoala-nemteana-la-zi/mai-este-istoria-magistra-vitae-i/

tr-o lume multiculturală modern.[81]

În Republica Moldova, ca și în România de altfel, orele de istorie joacă un rol esențial în educația elevilor, contribuind la formarea unei identități naționale și la înțelegerea evoluției sociale și politice a țării. În ultimele decenii, curriculumul a fost revizuit pentru a reflecta diversitatea perspectivelor istorice și a încuraja gândirea critică a elevilor, care sunt învățați să analizeze evenimentele istorice din mai multe unghiuri. În ciuda eforturilor de modernizare, educația istorică din Republica Moldova se confruntă cu provocări semnificative. Resursele educaționale rămân insuficiente, iar manualele de istorie pot fi uneori prea concentrate pe o singură viziune asupra trecutului, ceea ce poate genera controverse. De asemenea, influențele politice și sociale, precum și percepțiile diferite asupra istoriei recente, pot afecta modul în care este predată istoria în școli. Cu toate acestea, în ultimele decenii au fost introduse metode didactice inovative, care includ utilizarea tehnologiilor moderne, a materialelor multimedia și a învățării bazate pe proiecte. De asemenea, profesorii sunt încurajați să organizeze activități interactive, precum dezbateri și vizite la muzee, pentru a spori interesul elevilor pentru istorie. Orele de istorie din școlile din Republica Moldova nu sunt doar despre învățarea unui set de date și evenimente, ci despre formarea unei conștiințe istorice care să permită elevilor să înțeleagă mai bine contextul lor social și cultural și să participe activ în dezvoltarea unei societăți democratice.

Istoria în fața provocărilor contemporane: identitate și diversitate

Actualmente, studiul istoriei naționale este extrem de importantă în contextul globalizării și al transformărilor rapide ale societăților moderne. Aceste provocări nu doar că afectează modul în care percepem trecutul, dar și modul în care ne formăm identitățile individuale și colective într-o lume tot mai diversificată. Într-o lume din ce în ce mai interconectată, identitatea individuală și colectivă este pusă la încercare. Globalizarea, migrarea masivă a populațiilor și comunicarea instantanee au condus la o amestecare mai mare a culturilor și tradițiilor. Astfel, întrebarea „cine suntem?" devine mai complicată. În plus, în fața provocărilor economice și politice ale lumii contemporane, identitatea poate deveni mai fragilă sau poate evolua. Educația are un rol esențial în formarea identității și în promovarea unei înțelegeri profunde a diversității. Instituțiile de învățământ, precum școlile

81 Matthias Klingenberg (coord. ed.), *Istorie şi identitate - Reflecţii cu privire la Reţeaua de istorie a organizaţiei dvv international*, p. 10

și universitățile, oferă tinerilor oportunitatea de a învăța nu doar despre istoria culturii lor, ci și despre alte culturi, tradiții și perspective. Acest tip de educație poate ajuta la construirea unor societăți mai tolerante, deschise și respectuoase față de diversitate. De asemenea, educația în secolul XXI nu ar trebui să se concentreze exclusiv pe transmiterea informațiilor, ci ar trebui să sprijine elevii în dezvoltarea gândirii critice și în înțelegerea provocărilor globale, cum ar fi schimbările climatice, inegalitățile economice și sociale, migrarea și conflictele internaționale.

Dinamica lumii contemporane reprezintă o provocare pentru predarea istoriei, solicitând adoptarea unor strategii eficiente și inovatoare pentru a înțelege trecutul. Deși în Balcani, la fel ca în alte țări europene, curriculumul se concentrează în principal pe acumularea de cunoștințe, societățile postcomuniste resimt nevoia și obiectivul unor reforme educaționale continue, axate pe o învățare centrată pe elev. Această abordare educațională facilitează o înțelegere mai profundă a trecutului și transformă predarea istoriei într-un proces dinamic și organizat, bazat pe diverse surse și perspective. Astfel, elevii au ocazia să depășească propriile valori și să înțeleagă valorile altora[82].

Studierea istoriei mai multor culturi naționale scoate în evidență complexitatea definirii valorilor europene, mai ales când acestea sunt analizate prin prisma interferențelor culturale. O provocare importantă pentru disciplina istorie o reprezintă tocmai necesitatea de a reflecta diversitatea și dinamica identitară din regiunile de frontieră, unde granițele lingvistice, religioase și naționale se intersectează. Asemenea spații, caracterizate de bilingvism sau trilingvism și de coexistența mai multor tradiții, pun în lumină nevoia de a înțelege istoria nu ca o narațiune unitară, ci ca un proces marcat de negociere, adaptare și compromis. Aceste realități locale arată că identitatea europeană este rezultatul unui amestec constant de influențe, depășind simpla apartenență la o limbă, un teritoriu sau o etnie. Prin urmare, una dintre provocările actuale ale istoriei este regândirea conceptelor de identitate și apartenență, într-un mod care să reflecte mai fidel complexitatea trecutului european și să contribuie la o redefinire a ideii de cetățean european[83].

Într-o lume atât de agitată, este important să promovăm educația in-

82 *Ibidem*, p. 12

83 Marius Stoian, Ionuț Vulpescu, Mireille Rădoi (coordonatori), *Identitate și cultură - Național. European. Universal*, p. 244

terculturală, unde elevii își dezvoltă cunoștințele, competențele și valorile necesare pentru a cultiva spiritul de solidaritate și cooperare între indivizi și diverse grupuri din societate. Această formă de educație se concentrează în special pe promovarea egalității, echității și deschiderii către diversitate la toate nivelurile sistemului educațional, încurajând respectul reciproc și susținând drepturile omului, democrația și pacea. Aceste obiective pot fi realizate prin mai multe metode, cum ar fi: Crearea unor programe de studiu cuprinzătoare care includ învățarea limbilor, istoria și cultura grupurilor minoritare; Utilizarea de metode de învățare și materiale didactice care să sprijine diversitatea și dialogul intercultural; Îmbunătățirea guvernanței școlare și organizarea mediului educațional; Adaptarea rolului și formarea cadrelor didactice, precum și facilitarea interacțiunilor între școală și comunitate[84].

Predarea istoriei are ca scop principal înțelegerea trecutului pentru a facilita o mai bună comprehensiune a prezentului și a viitorului. Aceasta contribuie la dezvoltarea gândirii critice, la formarea unei conștiințe civice și la cultivarea respectului pentru diversitatea culturală și identitară. Istoria le oferă elevilor ocazia de a înțelege cum s-au constituit societățile, care au fost evenimentele cheie ce le-au influențat evoluția și cum aceste evenimente sunt interpretate diferit în funcție de contextul social și cultural. Obiectivele specifice includ: Familiarizarea cu faptele istorice semnificative; Înțelegerea cauzelor și consecințelor acestora; Dezvoltarea abilității de a analiza surse istorice; Construirea unei gândiri reflexive asupra identității individuale și colective, precum și promovarea unei atitudini tolerante și a dialogului intercultural. Este esențial ca istoria să fie predată într-un mod obiectiv, bazat pe surse diverse, care să permită dezvoltarea gândirii critice și înțelegerii multiplelor perspective asupra evenimentelor istorice[85].

Provocările actuale legate de identitate și diversitate au rădăcini adânci în istorie, dar se manifestă și în realitățile contemporane. În fața globalizării și a schimbărilor rapide, societățile trebuie să găsească un echilibru între respectul pentru diversitate și necesitatea de a construi o coeziune socială. Acest lucru implică o înțelegere profundă a propriilor rădăcini istorice, precum și o deschidere către dialogul intercultural, care poate ajuta la crearea unei lumi mai tolerante și mai incluzive.

84 https://revista.irdo.ro/pdf/2017/revista_2_2017/02_Anca_Mot.pdf

85https://www.euroclio.eu/wp-content/uploads/2019/10/Innovative-teaching-approaches-RO.-Annexes.pdf

Concluzie

Istoria, ca disciplină, joacă un rol vital în formarea și întărirea identității naționale, dăruind cetățenilor o perspectivă comună asupra trecutului. Prin cunoașterea evenimentelor, eroilor și valorilor care au modelat națiunea, istoria cultivă sentimentul de apartenență și solidaritate, contribuind astfel la unitatea unui popor. Prin călătoria în trecutul istoric, oamenii obțin conștientizarea de sine, își descoperă rădăcinile și înțeleg valorile care și-au modelat identitatea de comunitate. Înțelegerea istoriei joacă un rol crucial în încurajarea unui sentiment de mândrie națională, unitate și datorie față de trecut, prezent și viitor. Eroii, luptele pentru independență și realizările culturale sau politice semnificative devin repere care leagă generațiile și sporesc unitatea unei societăți. În același timp, istoria ne permite să învățăm din erorile trecute, oferindu-ne repere pentru a construi un viitor mai luminos. Drept urmare, istoria nu este doar un subiect predat în școli, ci o legătură vie între trecut și prezent, între individ și comunitate, între amintirile personale și identitatea colectivă a unei națiuni.

Referințe bibliografice:

1. Benedict Anderson, *Comunități imaginate*, Editura Integral, București, 2000, 197 p.;
2. Maurice Halbwachs, *La memoria colectiva*, Prensas Universitarias de Zaragoza, Zaragoza, 2004, 192 p.;
3. Marc Bloch, *Pledoarie pentru istorie*, Editura Tribuna, Cluj-Napoca, 2007, 232 p.;
4. Matthias Klingenberg (coord. ed.), *Istorie şi identitate - Reflecții cu privire la Rețeaua de istorie a organizației dvv international*, Editura Epigraf, Chișinău, 2011, 168 p.;
5. Marius Stoian, Ionuț Vulpescu, Mireille Rădoi (coordonatori), *Identitate și cultură - Național. European. Universal*, Editura Club România, București, 2023, 1138 p.;
6. Paul Ricoeur, *La Mémoire, l'Histoire, l'Oubli*, Editura Seuil, Paris, 2000, 736 p.;
7. https://www.researchgate.net/publication/327436720_ROLUL_OBIECTULUI_ISTORIA_SI_A_PROFESORULUI_DE_ISTORIE_IN_FORMAREA_PERSONALITATII_ELEVULUI;
8. https://www.euroclio.eu/wp-content/uploads/2019/10/Innovative-teaching-approaches-RO.-Annexes.pdf;
9. https://www.slineamt.ro/apostolul/scoala-nemteana-la-zi/mai-este-istoria-magistra-vitae-i/;
10. https://revista.irdo.ro/pdf/2017/revista_2_2017/02_Anca_Mot.pdf.